

Základní škola Nepomuk, okr. Plzeň-jih, Školní 546, 33501 Nepomuk

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

ZŠ NEPOMUK

Školní 546

Školní neúspěšnost znamená selhávání dítěte v podmínkách školního prostředí, projevuje se špatným prospěchem, negativním postojem k vlastnímu učení a vzdělávání.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb. (ve Sbírce zákonů publikována vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. (dále jen „druhá novela vyhlášky“).)

S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovná poradkyně, metodik prevence a kterýkoli pedagogický pracovník. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu. Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován Plán pedagogické podpory.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- děti se speciálně vzdělávacími potřebami
- děti, které nastoupily do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Příčiny školní neúspěšnosti:

- osobnost žáka – schopnosti, charakter, odpovědnost, vytrvalost, odolnost vůči zátěži, snížená inteligence, emoční labilita
- žákova motivace – na té se kromě samotného žáka podílí i rodiče, učitel i spolužáci
- poruchy učení či chování
- metody učení – každý žák si najde tu, která mu vyhovuje nejlépe
- žákův aktuální zdravotní stav
- nedostatečná docházka do školy
- nepodnětné rodinné prostředí
- problémy se vztahy
- ohrožení sociálně nežádoucími vlivy

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, rizikovým chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu.

Na pedagogické či provozní radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů.

Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení.

V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP, SPC a SVP.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině:

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium:

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útoky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Řešení školní neúspěšnosti

Pro efektivitu strategie jsou důležité formy a metody práce volené učiteli. Naším cílem je zachytit problém co nejdříve a odhalit příčinu neúspěšnosti. Úzce spolupracujeme nejen s rodiči, ale i s PPP, SPC či SVP. V případě, že je třeba nějakého žáka vyšetřit v poradenském zařízení, pomáháme jej rodičům zajistit.

Další prostředky řešení školní neúspěšnosti:

- individuální přístup, respektujeme individuální tempo
- podpora, motivace, pochvala, umožnit zažít úspěch
- nastavení vhodných podpůrných opatření 1. stupně
- konzultace a pomoc při výběru vhodných učebních metod
- při dlouhodobé absenci – nabídnout konzultace k zvládnutí učiva, příprava časového rozvržení doplnění učiva, plánované zkoušení, informování ZZ
- u žáka z nepodnětného prostředí podpořit přípravu na vyučování, spolupracovat s rodinou

- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně
- Plán pedagogické podpory - vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvoří
- Individuální vzdělávací plán - podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení poradny, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- Asistent pedagoga - personální podpora je vždy daná doporučením poradny
- Doporučení z poradny - vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka.

V případě vyšetření žáka v PPP nebo SPC postupuje vyučující podle pokynů v doporučení pro školu.

Výchovný poradce zprostředkuje setkání vyučujícího a zákonného zástupce za účelem podepsání, převzetí doporučení. Je-li doporučen individuální vzdělávací plán, vyučující jej vypracuje a s žákem pracuje podle něj. Výchovný poradce informuje o situaci vyučující daného žáka, je koordinátorem a zprostředkovatelem pomoci. Po vypršení doby platnosti doporučení vyučující vyhodnotí efektivitu opatření a písemně o ní informuje PPP nebo SPC.

Školní poradenské pracoviště průběžně informuje o situaci vedení školy.

NÁSTUP ŽÁKA DO ŠKOLY

oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- spolupráce s okolními MŠ –škola nanečisto- adaptace na školní prostředí, docvičení potřebných dovedností, návštěva školek učitelů, akce pořádané našimi žáky pro žáky školek
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi, provádíme besedy ve škole i ve školkách o školní zralosti a připravenosti, co by měli žáci před vstupem do školy ovládat
- adaptační kurz pro žáky 1. ročníků - realizován ve škole – organizují si ho třídní učitelky s podporou výchovného poradce a metodika prevence

oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacíleno na konkrétní problém

- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – vyšetření v PPP, SPC

PŘESTUP ŽÁKA NA DRUHÝ STUPEŇ

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešily různé problémové situace
- adaptační kurz– vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru, koná se mimo školu a je třídní, ve spolupráci třídních učitelů, výchovného poradce, metodika prevence či jiných pedagogů

ZMĚNA ŠKOLY

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.

NEMOC, ZVÝŠENÁ OMLUVENÁ ABSENCE

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy - plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

ZMĚNA SITUACE V RODINĚ

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka s rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc – např. psychologa

ŠPATNÁ SOCIÁLNÍ SITUACE

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi (u nás např. projekt “Do fénixu s důvěrou”)

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ, ZÁŠKOLÁCTVÍ

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, rizikové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Strategie předcházení školní neúspěšnosti je součástí školního preventivního programu.

Za šk. poradenské pracoviště:

Mgr. Petra Zeidlerová – metodik prevence pro 1. i 2. stupeň

Mgr. Lenka Čekanová – výchovný poradce pro 1. stupeň

Mgr. Monika Nová – výchovný poradce pro 2. stupeň

Mgr. Jaroslav Tolar, ředitel školy